

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre.....	24 kor. 12 fr.
Félévre.....	12 „ 6 „
Negyedévre.....	6 „ 3 „
Egy hó a.....	2 „ 1 „
Egyes szám.....	8 fillérig ér.
Vidékre.....	10 „ 5 „

Megjelenik mindennal

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezred centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyitltér soronként 40 fillér.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Kedd, Szeptember 8.

Fejbelöres.

Budapest, szept. 7.

Példa rá, ime, a Lukács László meghátrálása is, nincs olyan ember, aki boldogulhat a miniszterelnökségben olyan programmal és menetrenddel, amelyet eléje szabnak a budai várapalotában. Vagy voltaképp amit eléje szabnak Bécsből. Mert kétségtelen dolog, onnét ered a fékezés. Onnét hozódott a hangulat és parancs, hogy nem szabad igazat adni a magyaroknak. Hogy nem szabad teljesíteni még a minimumát sem a nemzeti követeléseknek, különben, így okoskodik a kamarilla és szoldateska, még vérszemet talál kapni Magyarországot és követeli a többi jogát is.

Kész bizonyíték az ugynevezett engedmények körül mutatkozó osztrák makacsságának forrására az a komisszió, mely felénk hangzott Wien császárváros székfőnökének díszes tanácsterméből. Amilyen díszes és fényes a terem, ahol a Lueger bandája tanácskozik, épp oly alacsony és szennyes az irányzat, mely ott kifejezésre jut. Az ázsiai magyarokat emlegetik ott a Lueger főpolgármester, vagy helyesebben: főbánságot csahosai és elkiáltják a „Los von Ungarn“ jelszavát.

Halljuk ezt a jelszót hónapok óta különféle változatokban az osztrák testületek gyűléseiből és kész örömmel állunk elébe. — De állanak-e elébe vajjon azok is, akik a két államot mint nagy hatalmat csak a közösség révén vélik tönkretartatónak, eltérőleg tőlünk, a magyar függetlenségi párttól. Mert mi azt valljuk és azt követeljük, hogy Magyarország mint teljesen független állam a personál-unió alapján legyen szövetséges a másik állammal.

Ezt a végső célt tartja szem előtt a függetlenségi párt a küzdelemmel, amelyet megindított és amelyet nem ad föl, ha akármennyire erőlködik is a bécsi hatalom. Ismét és ismét hangsúlyozni kell, hogy amennyit most elérni akar a függetlenségi párt, az a minimum. És hogy ezt tökéletesen magáévá tette az egész ország. Ha tehát ennek is ellenszegülnék Bécsben, az jóra nem vezethet.

Már sem vezetett jóra. A dinasztia szempontjából is teljesen indokolatlan és józan észszel meg nem magyarázható, meg nem érthető ellentét áll közel egy év óta a zavarok, bajok és veszedelem oly sorozatát idézte föl, melyeket a koronának is érdeke lett volna elkerülni. Hiszen ha nagyhatalom akarunk lenni, nem volna szabad bemutatnunk Európát, hogy a két állam közül az erősebb, az értékesebb nyelvnek jogáért, nemzeti jelvényeiért kell, hogy küzdjön és hogy ez a küzdelem még célt sem tud elérni.

Az meg már éppenséggel a végső kompromittáló a nagyhatalomra, hogy elmúlik az esztendő és nincsenek utódai. És hogy a tényleges idejüket kiszolgált katonákat kellene visszatartani a kaszárnyákban, a mi érthetőleg nem vihető keresztül simán. Hiszen az emberek nem azért születnek csupán, hogy fegyverfogásokat és parádé-marsokat tanuljanak.

Az embereknek van polgári hivatásuk is, családi hivatásuk is és adót is kell keresniük azoknak a nagyhatalmi hóbortoknak a kielégítésére, melyeket, úgy tetszik, még ma is mindenek fölé helyeznek, de a melyeket legkevesebb lehet kielégíteni, ha elkésztik a magyar nemzetet.

Keserűség és megdöbbenés tölti el ma az egész magyar nemzetet, a mint hírét veszik, hogy mennyi tanácskozás, új meg új tárgyalás és

ugymondott megfontolás után a válság tovább is válság marad. Sőt, hogy rosszabb lesz a helyzet, mint volt, a bonyodalomnak végzetesebb alakot öltözik, mint eddig.

Mert ezt jelentik a kísérletek, a melyeknek tevékenységét minden jel szerint a bukott miniszterelnök tanácsával élt a korona és legfőbb még az Andrássy Gyula és Tisza István tanácsával. Tehát azokéval, a kik nem a nemzetüknek szolgálatával törődtek meghallgatásuknál, hanem első vonalban azzal, hogy kellemeteskedjenek az udvarnál és el ne rontsák ott a jövőjüket.

Persze elfelejtették az urak, hogy jövőjüket a legmélyebb sirhatemették a nemzetnél, mely nem fogadja el őket soha többé akármilyen politikai közszereplésben. A mint nem fogadja el a tanácsaik folytán előszerencsétlenkedő új kormányvezért, aki csak a nemzeti követelmények teljesítésének ígéretével jöhet a fórumra nyugodt lélekkel és azzal a kilátással, hogy megszüntetheti a parlamenti zavarokat és mindazokat a súlyos következtetéseket, melyek az ex-lexhez csatolódnak.

Megoldást vártunk és rettentően folytatódik a káosz, melynek további hatásai beláthatatlanok. Iszen csodája, hogy ezért valaki viselni meri a felelősséget, mikor nyilvánvaló volt, hogy az ország legnépszerűbb államférfiai is hiába jönnek, ha teljesítés helyett lefelé licitálnak a magyarok követeléseire.

Bevégzett dolog, hogy akit ilyen megbízással küld a korona a képviselőházba, az ott betűri a fejét és három nap múlva visszamehet Bécsbe, jelentést tenni arra, hogy a magyar nemzet nem kapható a szégyenletes megadásra.

Hát az a kérdés végre is, hogy a nemzet érdekében és a dinasztia érdekében nyugalomra, békére, rendre és az államélet helyes menetének biztosítására van-e szükség, vagy több-több politikus lejárására, a zavarok végtelenségére és betört fejekre? Szomorú dolog, ha ismét az utóbbi kísérlethez nyulnak, ami kész botorság és amit a becsületes logika törvényei szerint csakhamar követni kell a jobb megfontolásnak, hacsak nem akarunk mindenképp veszedelmes eredményekre jutni.

Egy képviselő.

A válság bonyodalmai.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, szept. 7.

E hó 9-én, vagyis holnapután a király ismét elutazik Budapestről és ebben a percben senkinek sincs még sejtése arról, hogy a bonyodalmas, válságos helyzetben mi lesz a megoldás. Ugy fog-e elutazni megint a király, hogy zűrzavaros bizonytalanságban hagyja hátra az országot addig is, míg újra, majdan harmadszor jön el megint közénk? Ez alig hihető. Ha egyelőre még nincs is pozitív jele annak, hogy a bonyodalmas, válságos helyzetben a király még elutazása előtt fog dönteni és megbízást ad valamely államférfinak a kabinet megalakítására.

De ki lesz ez az államférfi? Ugy lehet, hogy ezt egyelőre maga a király se tudja. Minden vonalon a legteljesebb bizonytalanság uralkodik és a kormánypártban igen nagy az elkésztettség. Khuen-Héderváry ellen, a ki semmiféle információt se nyújt a párt tagjainak, szinte azt dokumentálván ezzel a félvállról való viselkedéssel, hogy egyszerűen szavazó masinának tekinti a kormánypárti képviselőket, semmi másnak. A párt valószínű megfontolásoknak van kitéve folyton, egész tájékoztatás, hogy a király kiket öhajt meghallgatni, mik a szándékai és például bombaszerűen hatott az egész váratlan hír is, hogy tegnapra Széll Kálmánt rendelték fel

Rátórtól audienciára, aki aztán tudvalevőleg egy óra hosszat volt ő felségénél.

Kizártnak tartják, hogy Széll Kálmán kapjon megbízást újabb kabinetelakításra. A rendszer, melyet Széll követett, nem volt olyan, hogy a bécsi körök annak megismétlését óhajthassák és az általános vélemény az, hogy a király csak igen csekély engedmények megadásával győzezhessen „erőskezű” politikust fog megbízni kormányalakítással. A kormánypárt legnagyobb részének hiedelme szerint a dolog mégis csak oda fog kilyukadni, hogy Khuen-Héderváry jön. Ő ugyan állítólag nem akarja vállalni a dolgot, de a király határozott kívánságának végre mégis csak engedni fog, hogy aztán csináljon új választásokat, az erősnek minden fegyverét vívén a harcban. Persze mindez csak föltevés. Khuen maga hallgat, mint a szűksz és merő lehetetlenség nyilatkozatot kicsikarni belőle.

Sokat beszélnek Szőgyény-Marich László berlini nagykövetéről is, aki szintén persona gratissima a királynál és akit hírt szerint szintén meg fognak hívni kihallgatásra. Barátai azonban úgy tudják, hogy nagyobb engedmények nélkül Szőgyény-Marich sem volna hajlandó kormányt alakítani.

Szóval: ezidő szerint csak az az egy bizonyos, hogy semmisen bizonyos!

Goluchovszky a királynál.

Ő felsége a király ma délelőtt 11 órakor gróf Goluchovszky Aenor külügy-minisztert magánkihallgatáson fogadta.

Bécsből jelentik, hogy gróf Goluchovszky Aenor külügyminiszter budapesti utazása a magyar válsággal függ össze. Ugyanez a bécsi forrás azt is jelenti, hogy a király Széll Kálmánt bízza volna meg, hogy tájékoztassa magát a pártokról a kibontakozás módjaitól. Széll tegnap este több kormánypárti képviselővel, de főleg gróf Andrássy Gyulával behatóan tárgyalt és érintkezésbe fog lépni az ellenzéki pártokkal is. Bécsben most azt hiszik, hogy Széll volna a jövő embere. Ez a hír természetesen éppen annyira ellenőrizhetetlen, mint minden, amit a mostani válságos és bizonytalan helyzetben akár a leghatározottabban állítanak. Mi csak annyit tudunk, hogy Széll Kálmán, kiról félhírtalosan jelentettek, hogy tegnap este elutazott, tényleg Budapesten van.

Rendelet a katonák bentartása iránt.

Mint biztos forrásból értesülünk, a honapi hivatalos lap közölni fogja a rendeletet a katonákra december hó végéig való bentartása iránt. Ebben a rendeletben közölészik azokat a kedvezményeket, melyekben a bentartott katonák a jövőben a hadgyakorlatoknál részeseül fognak. Ugyanez a rendelet azokat a kedvezményeket is közölni fogja, melyekben azok a sorozás-kötelesek részesülnek, akik önkéntesen szolgálatra jelentkeznek. Ez a rendelet, melyet immár hivatalosan is kihirdetnek, világosan bizonyítja, hogy hosszabb válságos helyzetre készülnek és a magyar nemzet aligha számíthat engedményekre. Vannak feketén látó politikusok, akik nyíltan beszélnek, hogy a válság vége katonai diktatúra lesz. Igaz, hogy az osztrák iránytól minden kilélik, de mi mégsem tartjuk őket ennyire oktalannak. Az államcsíny nem egyéb, mint forradalom felülről és erre a rendes válasz a forradalom alulról. Ettől pedig előre fázhatnak, ha visszagondolnak 1849-re. A mai Windischgrätz herceg csakugy járna, mint híres elődje, aki jelentette Bécsbe: „Die Arme konzentriert sich in Elnärschen siegreich zurück.“ Most még hamarabb következnék be a „Rückwärtskonzentrierung“, de muszka ma nem jönne segítségére. Különben kár ezekről beszélni; a rokkant Ausztria örüljön, ha él; hencegésre ez a kudarc ne vetemedjék.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK!

Egész évre.....	24 korona
Félévre.....	12 „
Negyed évre.....	6 „
Egy h napra.....	2 „

Mutatvány számot kívánatra 8 napig ingyen küldünk.

A Kis- és közepkereskedők társulatának ügye.

A válság története.

(Saját tudósítónktól.)

Kolozsvár szept. 7.

Lapunk tegnapi számában hírt adtunk arról, hogy a „Kis és közepkereskedők társulat” elnöksége ügyében egy irányítást és egy nyílt levelet kaptunk és mindkét irat tartalma oda irányul, hogy a lemondott elnök térjen vissza az elnöki székbe.

Mi e két irást, mint egyoldalú közlést tekinthetjük, ennél fogva — miután úgy tultuk, hogy a társulattal szoros kapcsolatban álló szövetséget is érkölsileg ez ügyben érdekelve van — kötelességünknek tartottuk, hogy ezen egész ügyről, mely nagyon is alkalmas arra, hogy magára a szövetségre is árnyat vessen, vagy legalább is téves fogalmakat teremtsen — hivatalos helyről tudomást szerezzünk és az egész válságot kellőképpen megvilágítsuk. Első sorban közöljük a hozzájuk beküldött irásokat.

A cikk.

A hektografált példányban küldött cikk a következő:

Válság a Kolozsvári Kis- és Közepkereskedők Társulatában!

A kolozsvári kis- és közepkereskedők közös érdekeik előmozdítására ezeltől öt évvel Havas Lázár kereskedő odaadó akcióját folytán társulatot szerveztek, mely egyfelől városunkban oly annyira jelentőségét veszített, kiterjedt társadalmi tagozat erkölcsi súlyának, mint a kereskedelmi érdekeknek hathatós támogatására teljes elismeréssel működött.

Még nincs egy éve, hogy az agilis elnök vezetése alatt, országos ünnepély kapcsán Hegedűs Sándorné zászlóánya felavatta a társulat lobogóját, mely közé városunk érdemes kereskedői közül igen tekintélyes számú egyén sorakozott.

Ezt a társulatot sajnós a tisztikar kebelében támadt és kivülről tendenciozusan élesztett válság fenyegeti. Ugyanis a társulat lelke, lelke, megalapítója Havas Lázár elnök elkedvetlenítve a kicsinyes támadásoktól, bejelentette, hogy lemond a társulatról.

Az elnök lemondása egyértelmű a társulat szétfelbomlását és épen azok, a kik az elnök ur működését ismerik s szívós energiáját a társulat üdvös célja elérésére jövőre is biztosítani óhajtik, több mint 60 aláírással ellátott nyilatkozatot nyújtottak át ma Dávid Izidor társulati titkár és szövetségi könyvelő vezetésével a küldöttségnek a népszerű elnöknek.

Ebben a tagok arra kéri az elnök urat, hogy lemondását, mely még amugysem tárgyalatott, a társulat fennmaradása érdekében vonja vissza.

Kereskedőink remélik, hogy a derék elnököt a sajnálatos félreértések eloszlásával sikerülni fog maradásra bírni.

A nyílt levél.

Tekintetes Havas Lázár urnak, a Kolozsvári Kis- és Közepkereskedők Társulat Elnökének Helyben.

A társulat kebelében utóbbi időben támadt viharos helyzet felől kiszivárgott egyes hírek kapcsán a mély tisztelettel alulírottaknak tudomására jutott, hogy a t. cimed Társulatunknál 4 év óta viselt elnöki tisztségéről állítólag lemondott.

Annak elismerésében, hogy nemcsak t. cimed egyedül eszméje volt a Kolozsvári Kis- és Közepkereskedők Társulat megalakítása, hanem buzgó szorgalommal semmi fáradságot nem kímélve, odaadó befelőlőzással arra törekedett, hogy bennünket kis embereket minden a létjogosultságunk ellen eddig irányult támadások ellen megvédjen, anyagi érdekeinket előmozdítsa, Társulatunk intézményét arra a nívóra emelje, miképp jogos igényt tarthassunk arra, hogy mint a társadalomnak egy kiegészítő részével elismertessünk; továbbá Társulatunk további fejlődése és felvirágzása érdekében, melyért t. cimed határt nem ismerő odaadással és kitartással küzdött, végül saját érdekeink előmozdítása és megvédése érdekében tekintettel emeljük fel kérdő szavunkat t. cimedhez, miszerint kegyeskedjék állítólagos lemondását, amennyiben annak benyújtása a válóságnak megfelelő, bármint ok is indíthatna volna t. cimetet arra és mely lemondás tudunkkal eddig rendkívüli közgyűlésen sem tárgyalva, sem pedig elfogadva még nem lett — nemcsak haladéktalanul visszavonni, hanem elnöki tisztségét a kisemberek közérdekében továbbra is viselni.

Fogadjon Tekintetességed mély tiszteletünk őszinte kifejezését, mely után kérdésünk ismétlése mellett maradjunk.

Kolozsvárt, 1903. évi szeptember hó 1-én

hazafui üdvözléssel

60 aláírás.

Helyt,

Már most a társulat jegyzőkönyvei alapján az alábbiakban előadjuk az elnökválság egész történetét.

Előzmények.

Mióta a társulat megalakult, azóta tart maga a válás is tulajdonképpen. Hosszabb-rövidebb időre néha csend állott be, ám ez a csend tulajdonképpen csak előkészítője volt annak a viharoknak, mely most már kitört és amely előreláthatólag fokozódni fog. Nem volt egyetlenegy választmányi ülése a társulatnak, melyen személyes kérdések ne kerültek volna szóba. De ezek az ellentétek — legalább látszólag — elsimultak és így történhetett, hogy a társulat az alapszabályok 4. §. b) pontjainak rendelkezése szerint, mely kimondja, hogy: a társulat tagjai érdekében álló hasznos vállalatokat saját tagjai körében életbe léptet és azt erkölcsileg és anyagiilag támogatja, egy szövetséget létesítését határozta el.

A szövetséget alapítása.

Az 1901. év november hó 24-én tartott választmányi ülésen egy hitelszövetséget létesítése határozatott el. Ugyanakkor vezénylő kimondatott: hogy az alapszabályok akként készíthetők, hogy a szövetséget elnök, a társulat mindenkor elnöke, hogy a szövetséget a társulatnak helyiséget és jövedelméből hasznos ad. Ki is küldött az alapszabályok megtervezésére egy bizottság és kimondatott, hogy az előleges költségeket a társulat zászlóalapjából előlegezi a szövetségetnek.

Az alakulás.

A szövetséget 1902. január hó 12-én tartotta meg alakuló közgyűlést. Az alapszabályok 26. §-ának II-ik bekezdése — a választmányi intenciójához híven — kimondja: hogy „a kolozsvári kis- és közepkereskedők társulatának elnöke, hivatalból elnöke a szövetségetnek is. Az alapszabályok 15. §-ának III. bekezdése intézkedik arról: hogy a szövetséget hivatalos helyisége, a társulat helyisége még pedig díjmentesen; az 57. §-a pontja pedig meghatározza, hogy a társulat, a szövetséget jövedelmének 1. részétől élvezi.

Mindezekből kitetszik, hogy az alapszabályok intenciója egy szoros kapcsolat létesítése volt: társulat és szövetséget között.

Surlódások

Mint említettük, a társulat kebelében, állandó volt a surlódás: elnök és választmány között, — hogy kinek a hibájából azt nem kereshetjük — úgy, hogy vagy az elnök mondott le, vagy az egyik alelnök. Nem volt tehát meg semminképpen a harmonia, a vezetők között, a minek természetesen a társulat látta kárát. Bizonyos volt tehát — beavatottak előtt — hogy előbb-utóbb kitör egy válás, amidőn a vezetőségben változásnak kell beállania. Az is tudott dolog volt, hogy ha p. o. az elnök mond le; az alapszabályok szerint egyszerűen ez azt jelentette, hogy az illető év lejártával megszűnik szövetséget elnök is lenni. Már pedig, a hitelszövetséget elnöksége, nem kis dolog nem anyagiakról van szó, hanem erkölcsi érdekekről. A hitelre szorult és szoruló szövetségeti tagok sorsa, minden egyes esetben az elnök döntése alá is került és ha névleg igazgatóság vezeti is az ügyeket, a gyakorlatból tudhatjuk, hogy egy elnök befolyása előmozdíthatja és akadályozhatja is a hitelre szorultak érdekeit.

Alapszabályváltoztatás.

Ez év július hó 7-ére, rendkívüli közgyűlést hívott össze az elnök és azon — a hivatalos információ szerint — 802 részvényes közül csupán 46 szavazó képes egyet jelent meg. Hogy ilyen kevéssé érdeklődtek a tagok, a szövetségetnek egy ilyen fontos ügye iránt, az állítólag annak tulajdonítható, hogy egyáltalában nem sejtették miről van szó. Ezen közgyűlésre az alapszabályok értelmében az elnök köteles ajánlott levélben meghívni a tagokat. E rendelkezésnek — állítólag — elég nem tette meg és mikor ezen körülmény a közgyűlésen szóba került a közgyűlés érvényessége ellen beadott óvásnak a jegyzőkönyvben helyet nem adtak és nem adtak helyet a kisebbség egyéb óvásának sem. Megváltoztatást tehát az alapszabályokat olyanformán, hogy érvényen kívül helyezték a 15. §-nak a helyiségre; a 26 §-nak az elnökre és a 57. §-nak, a haszonrészesedésre vonatkozó rendelkezéseit és ennél fogva a társulatot, kizárták minden a szövetséget alapszabályaiban biztosított jogából.

A társulati elnök lemondása.

Most már azután, hogy a szövetségeti elnökség elválasztotta a társulat elnökségétől. Az elnök beadta a társulat választmányához, az ezen állásról való lemondását. — A lemondó levél 1903. év július hó 27-én keltezett és szólt a következőképpen:

A „Kolozsvári kis- és közepkereskedők társulata” tisztelt választmányának

Helyt,

— (Egy Rothschild börtönben) Franciaországban nem sokat törődnek a személyes tekintettel; aki hibázik, annak büntetés dukál! A büntetés ellen pedig minden pardon. Amióta az automobil akkora vérengzéseket okoz, a rendőrség rendkívüli szigorral torolja meg a sebes hajtást. Ezt a szigorú tapasztalja most Henri Rothschild, a híres milliomos. Rothschild pár héttel ezelőtt sebes hajtás miatt 20 frank pénzbüntetést élvezett. A csekély büntetés azonban nem maradt meg az emlékezetében, s újra sebesen hajtott. Most azonban már nemcsak pénzbüntetésre ítélték, hanem egy napi elzárásra. Ezt a büntetést pedig le kellett töltenie.

— (Bányászok kongresszusa Petrozsenyban.) A budapesti bányászok petrozsenyi kongresszusa a legjobb sikerrel kecsegtet. A rendező-bizottság nagy ügybuzossággal törekszik a kongresszus lehető legjobb elrendezésére. A program a következő: Szept. 12-én reggel indulás Budapestről a 604. számú gyorsvonattal 6 óra 50 perckor, érkezés 7 órakor Petrozsenybe, ahol az érkezőket a Salgótarjáni közénbányatársulat elnöke, dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag üdvözli. Ugyanezen nap délutánján 7 órakor választmányi ülés, este 9 órakor ismerkedési estély lesz.

— (Harc a csendőrökkel.) A petrozsenyi őrpáncsnokság bűnügyi nyomozat teljesítésére kiküldött két csendőrt. A kereset Brendu Juon odaváló lakos ellen irányult, ki ahhoz az elvhez tartotta magát, hogy „hol nem győztesz okokkal, vágj közbe botokkal” és megátámadta a két csendőrt, kiknek egyike támadót leszúrta. A csendőrnek tettét elhamarkodottnak ítélte a hadbíró és a büntető eljárást megindították ellene.

— (Vízbe halt miniszterelnök.) Szófiából jelent egy rövid sürgöny: Manu scheff bolgár miniszterelnök tegnap fürdés közben meghalt. A miniszterelnököt szélhűtés érthette s így lehelte a fürdőben halálát.

— (Utasok panasza.) A kolozsvári állomás nagyon sok panaszra ad okot. Ha pedig valami rendkívüli dologról van szó, akkor már valami fejvesztettség is észrevehető. Szombaton p. o. a délután érkező vonatnál a hordárokkal volt sok baja az utazó közönségnek. Az utasok közül soknak negyed és fél óráig kellett várakozni míg hordárt kaptak és akkor megtörtént, hogy elcseserlődtek a podgyások, úgy hogy azok visszahelyezése is sok időt vett igénybe. Jó lenne, ha gy kissé utána néznének az állomásvezetők, hogy ilyen misériák ne történjenek.

— (Utonálló katona.) Brebán Hie, egy galgói illetőségű öreg ember a papfalvi uton bandukolt, mikor egy tüzérségi katona megátámadta őt, kevés pénzt követelve. Mikor védekezni akart a hajlott dereku ősz, a katona kirántotta kését és öt össze-vissza szurkálta. A vértől patakzó aggasztán nagynehezen bevászorgott a kolozsvári rendőrségre, hol az odahívott mentők bekötötték. Az utonálló katona ellen az eljárást megindították.

— (A bérkocsisok külsejéről.) Városunk, ez a minden világrészben „kinccses Kolozsvár”-nak nevezett város az utóbbi időben nagyot haladt. Nagy áldozatok árán, de haladt. Van szép városi ligetünk, korcsolya pavilonunk, kioskunk. Létesítettek egy nagyon szép sétányt Erzsébet királyné emlékére, emellett szobrot Mátyásnak, adtak új uniformist a rendőröknek, de megelégedtek egyről, a bérkocsisokról. Kolozsvárnak nagy idegen forgalma van, mindegyre vannak ünnepélyek, kiállítások, és vándorgyűlések, amelyekre tódul az ország közönsége. És ez a közönség, amikor megérkezik nem nézi a huszárokkal nagyon könnyen összetéveszthető szép uniformis rendőröket (ezt a szegény bakák tudják a legjobban) hanem nézik a bérkocsisokat akaratlanul is, mert az orruk előtt ülnek. És hogy néznek ki ezek a kocsisok! A huszárokkal nem, de az éjjeli köztisztasági hivatalnokokkal egészen bátran össze lehet őket tévesztetni. Sok szó esett már erről a témáról. A főkapitány ur mindegyre hozzátesz egy újabb és javított szabályrendeletet, de hogy ennek eleget tesznek-e, az már a más dolga. Ezt mondja a főkapitány ur. A bérkocsisoknak a nézetük eltérő. Ők tudomásul veszik a szabályrendeletet, de a régi piszkos ruhát nem cserélik fel újjal. Dacára hogy a szabály szabály, ezt a ruhát már megszoktuk, szokja meg a közönség is, vagy ha nem akarja, tegyen róla. Hát ez egy kissé furcsa, de reméljük, hogy egyszer már a szabály igazán szabály lesz.

— (A hadgyakorlatok vége.) Temesvárról jelentik, hogy a délmagyarországi hadgyakorlatok ma hirtelen véget értek. Ferenc Ferdinánd királyi herceg tekintettel a nagy hőseire már reggel kilenc órakor lefuvartott és a szokásos formákban befejezte a hadgyakorlatot.

— (Összeszúrt munkás) Tegnap éjjel a Hunyadi-téren, veszedelmes ortámadást követett el Bardócz Károly köznai illetőségű napszámos. Ugyanis minden előző összeszólalkozás nélkül megát-

madta Henig János napszámost, a ki gyanútlanul aludt egy sátor tövében. Kés se támadta meg a szerencsétlent és csak a véletlen kedvezése, hogy a sebek nem váltak komolyabb kimenetelűekké. Az előhívott mentők a megátámadott ember sebeit kimoszták és bekötötték. A támadót a rendőrség vette gondjai alá.

— (Vaklárma.) Tegnap a délutáni órákban a túzóltó torony jelző harangja tüzet jelzett, még pedig a Vágóhid mellett. A kivonult tűzoltóság azonban látta, hogy a tűznek híre sincs. A vaklárma az idezte elő, hogy Bányai Sándor mészáros-mester a vágóhid mellett, a Szamos mentén előzetes bejelentés nélkül disznót perzselt. Az eljárást megindították ellene.

— Egy intelligens család egy tantó hint, vagy leánykát teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóhivatalban.

— Zongora-tanítás. Képzett zongoratanító elvállal tanításra kezdőket és haladókat egyaránt előnyös feltételek mellett. Cime meg tudható a kiadóhivatalban.

— Magyar és német nyelvre kitűnően képesített óvónő ajánlkozik nevelőnőnek falura, vagy városra. Cim: Ilyés Anna Magyar-nemű, Beszterce-N.-megye. 3-3

SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, kedden, 1903. szept. 8-án:

A drótos tót.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, szerdán, szept. 9-én:

A doktor ur.

Böhözt 3 felv.

Heti műsor:

Kedd: A drótos tót.
Szerda: A doktor ur.
Csütörtök: Heidelbergi diákélet.
Péntek: Heidelbergi diákélet.
Szombat: Heidelbergi diákélet.
Vasárnap: Bob herceg.

* A három csőrű kacs. Tegnap tálták föl ismételt sítetben a színházi raktár legmélyéről előszedve fölmelegített ócska operettet. A Kolozsvárt most folyó mozgalmas napok alkalmat szolgáltatnak arra, hogy az előadásnak legyen némi közönsége, mely ásitva bár, de sokszor mégis buzgalommal tapsolta az operett szereplőit.

Táviratok

A politikai válság.

Budapest, szept. 7.

Goluchovszky a királynál.

Ő felsége ma d. u. Gödöllőre szándékozott utazni, hogy a toskanai nagyherceggel egy vadászaton vegyen részt. Ez a terv azonban elmaradt és ő felsége Goluchovszky külügyminisztert 1 és fél órai kihallgatáson fogadta.

A német párt értekezlete.

A német párt végrehajtó bizottsága, ma d. u. nagyszabású értekezletet tartott, melyen főként a magyar politikai viszonyokkal foglalkoztak. A legtöbb szónok a Reichsrath összehívását sürgette, mert Körber szerint a Reichsrathot csak a jövő hóban fogják összehívni.

Egy okos felirat.

A kremsi községtanács feliratot küldött az osztrák kormányhoz, melyben követeli Ausztriának Magyarországtól való különválását.

Széll Budapesten.

Széll Kálmán a tegnapi kiballgatás után még Budapesten maradt. Déltán Andrassyval tárgyalt és kijelentette, hogy nem vállalja a pártértekezlet előkészítését és így az egyelőre el is maradt.

De elmarad a pártértekezlet azért is, mert Héderváry megtudta, hogy az ó-szabadelvűek határozati javaslatot akarnak beadni, melyben követelik, hogy a párt foglaljon állást a magyar vezényleti nyelv mellett.

A „Magyarország” szerint Széll Kálmán több politikussal konferált, sőt künnjárt Dánoson is Wekerlénél. Délben a Nemzeti Kaszinóban ebédelt.

Ki lesz az új miniszterelnök?

Az új miniszterelnök személye — mint beavatottak közt hírik —

nagy meglepetést fog szerezni, mert vagy Hieronymi Károlyt vagy Andrassy Gyulát fogja megbízni ő felsége a kabinet-alakítással.

A király utazása.

Ő felsége e hó 9-én Bécsbe utazik, az Erzsébet királyné emlékére tartandó requiemre, ide 10-én már visszatér Budapestre és amint hírik, nem megy a galíciai hadgyakorlatokra sem.

Rendelet — a kiszolgált katonákról.

A „Rendeleti Közlöny” közli a hadügyminiszter rendeletét, a tényleges szolgálatu legénységnek öszszel végrehajtandó, részben felvételre vonatkozó intézkedésekről.

Eszerint, azok az önkéntesek, kiknek más védkötelesekkel együtt a szolgálat a folyó évre megengedtetett, tényleges szolgálatukat megkezdeni tartoznak. Az önként jelentkezők is bevonandók és az önkéntesek október 1-én, a legénység október hatodikán kezdeti meg szolgálatát.

Az önkéntesek belépéséhez, elég az, ha az illető önkéntes azon katonai határterületen, melyhez tartozik márciustól—decemberig terjedő időben a ker. parancsnokságoknál jelentkeznek. Külön engedély szükségtelen, csupán a megfelelő iskolai képzettség kötelező.

A tényleges szolgálatba október 1-ére bevonandók azok, kiknek szolgálat a ez év októben hó 1-éig engedélyeztetett.

A kiszolgált katonák október 1-étől tartósan szabadságoltatnak, valamint az önkéntesek sem teljesítenek október 1-én tul szolgálatot.

Azért a kiszolgált katonák visszatartásának kérdése nyitva tartandó. Ezért a szolgálatért az első hat hétre az I-5 és további ott időzés esetén az I—III. fegyvergyakorlat alól mentetnek fel.

A szabadelvűpárt hangulata.

Mint a katlan, úgy forrong most a szabadelvűpárt belső élete. Találgatják: elmegy-e a király a galíciai hadgyakorlatokra? Ha elmegy: nagy zavarok keletkezhetnek. Senki sem tudja magát tájékozni.

A pártértekezlettől nagyon félnek, mert már — ami nemzeti szempontból jó jel — magyar és osztrák pártira bomlik a szabadelvűpárt és a magyarok vannak többségben, kik közül ilyen kiáltások hangzanak:

— Magyarok vagyunk talán!

Am azért a pártértekezlettől mégis fázna, mert attól tartanak, hogy egy olyan határozat keletkezik, mely az uralkodónak deferál, ha pedig nem deferál, akkor is a legnagyobb bonyodalmak keletkezhetnek.

Széll Kálmán fönn járt a pártban és egy egész csapat politikussal beszélgetett. Azt hitték többen, hogy talán van valami missziója, de kitudódott: nincs semmi célja. Ő felsége ugyan megbízást akart nekiadni, hogy keresse meg a kibontakozást, de ő hódolattal kitért a megbízás elől.

Hosszasabban beszélgetett Széll: Hieronymival és később Khuen-Héderváryval.

A koncessziók.

Még a múlt héten megírtuk, hogy ő felsége milyen engedményeket ad és most újból azokról beszélnek politikai körökben.

Az egyik engedmény lenne: a magyar tiszték visszahelyezése. Ezt a kérdést nagyon különösen akarják megoldani és pedig olyanformán, hogy a magyar tiszteknek kérniök kell a magyar ezredbe való áthelyezést. Természetesen a bölcs hadvezetőség fog gondoskodni arról, hogy jelentkezés esetén, az illetőt a szándékától eltérítsék.

A második engedmény lenne a zászlókérdés, melyet olyképen oldanának meg, hogy egyik oldalon a nemzeti szín; a másikon az osztrák szín lenne a kétféjű sassal. Természetes, hogy ezt nem fogadják el, mert ezt a megoldás még a gerinctelen nemzeti pártiaknál sem találkozik helyesséssel.

A harmadik engedmény a bün-

tető törvénykönyv lenne, oly formán, hogy a vádlottnak szabad a védelmét magyarul előadni.

Széll utazása.

Széll Kálmán ma elutazott Rátótára.

A függetlenségi párt.

A függetlenség i pártban csendes minden, bár már sokan visszajöttek a fővárosba. Nagy a felháborodás Tisza István legutóbbi azon nyilatkozata miatt, hogy „hazaáruló” az, ki többet követel, mint amennyit ő felsége megad.

Ismét a leghatározottabban felmerült a kérdés, hogy összehívják az országgyűlést, mert Tisza ezen nyilatkozatát és a katonák visszatartásának ügyét meg kell beszélni. De tarthatatlannak mondják az ellenzék tagjai azt a helyzetet is, hogy egy lemondott kormány hetekig vezeti az ország ügyeit.

Az interparlamentaris konferencia.

Budapest, szept. 7. é. 12 ó.

Az interparlamentaris konferencia ma tartotta ülését a bécsi Reichsrathban. Elnökké megválasztották Plenert, az urakháza tagját. Majd utána Körber beszélt és üdvözölte a jelenlevőket. — Ezután konstataáltak, hogy 16 európai állam és az amerikai Egyesült Államok küldöttek képviselőit.

Nagra, olasz követ, franciául üdvözölte a kongresszust.

Lueger is beszélt.

Az első rendes ülés, holnap lesz. E hó 10-én vagy 150 tag Magyarországra indul, hogy megismerjék hazánk szépségeit.

„Ujság”

Szeptember elsőjével új előfizetést nyitottunk az „Ujság”-ra, mely ma a-erdélyi hazarész legelterjedtebb és legértelmesebb napilapja. Multunk felmen bennünket attól, hogy az ilyenkor szokásos hangzatos előfizetési felhívásokkal álljunk elő. Az „Ujság” öt esztendő pályafutása alatt, mindig előljárt a nemzeti jogokért folytatott küzdelemben és lankadatlanul szolgálja Kossuth Lajos nagy eszméit, mely röviden a haza függetlenségének szent ideáljában összpontosul.

Az „Ujság” előljár minden hírszolgálat gyorsaságában.

Fővárosi és vidéki tudósításai ki-méretűk, megbízhatók és pontosak.

Szépirodalmi rovata változatos és tartalmas.

Az „Ujság” különös gondot fordít az erdélyi hazarész speciális érdekeire és minden közérdekű mozgalom megtalálja benne támogatóját.

Kérjük közönségünket, hogy tartson meg bennünket továbbra is abban a szeretetben, melyet eddig tapasztaltunk.

Hazafias tisztelettel:

az „Ujság” kiadóhivatala.

REGÉNY.

Hajótörés után.

— Délamerikai regény. —

Irtá: Kreuth W. (40)

Szeme örömtől fénylett. Kecseseen játszott nagy tarka legyezőjével s a cigarettával, melyet az urak egyike megkínálta. Most meg épen egy poharat vett fel, — melyet egy előkelő paraguayi töltött meg — s barátságosan koccintott vele. Mikor pedig elvágta énekét, csevegett s nevetgált az urakkal, kik körülvették s kik hízogó bókakat sugdostak a fülébe.

Az új Major-Duomo eléggé birt a Spanyol nyelvet ahoz, hogy rájölessen, meny-nyre lekötötte magát Berdorfnek a ravaszul fogalmazott szolgálati szerződés aláírása által. Ezenkívül hallomásból tudta azt is, hogy új tartózkodáshelye valóságos pokol, de mint már kifejtették, Róbertnek elég oka volt rá, hogy dacára mindezeknek, ne riasztassa el magát feltett szándékától.

Most kényelmesen, elnyújtózva egy hajószekben ült s mely érdeklődéssel olvasta az eseményeket, melyek távoli hazájában az utolsó két év alatt lejátszódtak. Két egész évig nem kapott semmi hírt hazáról. S most mindaz, a mit olvasott, milyen bizalmasan hangzott s mégis milyen távollevőnek, szinte idegenszerűnek látszott!

Mialatt így olvasott, két díratosan öltözött utazógúnyok ment el előtte. Az egyik

karonfogva tartotta a másikat, aki látszólag ellenszegült s magával vonta a csevegő és cigarettázó nők csoportja felé, kik között Mercedes úgy nézett ki, mint egy királynő.

— Mi jut eszedbe Ernestó — szól az egyik fiatalember, — elhurcolsz a kártyaszaltól, pedig épen most akartam alaposan eret vágni az öreg Rivján.

— Csak nézz oda és szólj, nincs-e igazam! Ő az a bájos énekesnő a Lyra kávéházból, a ki olyan hirtelen eltűnt, mikor már biztosra vettük, hogy megismerkedhetünk vele.

— Caramba! Igazad van barátom, úgy látszik, szerencsénk van. Ezzel a két dandy az asszonyokhoz ment s úgy üdvözölték Mercedest, mintha régi ismerősök volnának.

Róbert ezalatt nyugodtan olvasott tovább. Egyszerre azonban ének hallatszott a hajó orra felől, — a fedélzetén sálaló utasok megálltak s csatlakoztak az éneket hallgató csoporthoz.

Róbert felugrott. Kön yvei s folyóiratai a földre estek, de ő nem törődött velük. — Mercedes volt első gondolata. S midőn közeledett a csoporthoz, meg látta szerelmét, csodáló hallgatóktól körülvéve.

(Folyt. köv.)

Felolvas szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*

Főnyeremény 180.000 kor.!

Juzás már okt. 1-én.

4%-os Tisza-szegedi nyeremény kölcsön — megszerezhető legcélszerűbben — minden tul fizetés nélkül — a hivatalos napi árfolyamon letétjegy (nem részlet iv!) ellenében, csekély 30 korona foglaló lefizetése mellett.

A vételár hátralék megfizetése a vevő által tetszés szerinti részletekben, a legelosóbb kamattétel alkalmazása mellett történik.

Alkalmom nyílik így módon, bármilyen a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett sorsjegy játék jogát olcsón megszerezni és meghatározott időhöz nem kötött lefizetésekkel eredeti sorsjegyek birtokába jutni.

A letétjegy átvételétől kezdve minden nyeremény, kamatozó sorsjegyeknél a kamat szevény is kizárólagosan a vevőt illeti.

A 3%-os magyar jelzálog hitelbank nyeremény kötvényeit így módon 20 korona foglaló mellett a hivatalos napi árfolyamon adjuk.

Az erdélyi bank és takp.

r. t. váltó üzlete.

Árverési hirdetés.

Ezenel közhírre teszi alólirt igazgató-ság, hogy az Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank Részvénytársaság Zálogostályánál elzálogosított s

1903. június hó végéig

lejár és még ki nem váltott tárgyak nyílt árverésen el fognak adatni és pedig: ruhaneműk, háziesszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi szept. 9-én, szerdán arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi szept. 9-én, szerdán.

Az árverések az intézet emeleti helyiségben mindig délután 2 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitétt tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti. A vevő tartozik a vételár rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1903. szeptember 8-án.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank Részvénytársaság Igazgatója.

Kéri Sándor

1 férfi ruhakereskedőnél

a tanácsháza alatt

2466 91-

1 férfi öltöny 4 frttól.
1 fiuöltöny 1 frt 50 krtól.
1 férfi nadrág 1 frttól kezdve
kapható csakis a Tanácsháza alatt

